

Η
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
2ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 12 Σεπτεμβρίου 2022 με την εξής σύνθεση: Αικατερίνη Ζερβού Πρόεδρος και Εισηγήτρια, Χρήστος Σώκος και Βικτωρία Πισμύρη, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 02.08.2022 με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1098/04.08.2022 Προδικαστική Προσφυγή της Εταιρείας με την επωνυμία «... ..» (εφεξής: «η προσφεύγουσα»), που εδρεύει στην ..., επί της οδού ..., αρ. ..., όπως νομίμως εκπροσωπείται,

κατά της, όπως νομίμως εκπροσωπείται (εφεξής: «η αναθέτουσα αρχή»),

την από 11.08.2022 Παρέμβαση της εταιρείας με την επωνυμία «... ..», που εδρεύει στην ..., επί της οδού αρ. 6, όπως νομίμως εκπροσωπείται (στο εξής: η α' παρεμβαίνουσα).

και την από 16.08.2022 Παρέμβαση της εταιρείας με την επωνυμία «... ..» και τον διακριτικό τίτλο «..... ..», που εδρεύει στην ..., επί της οδού ..., αρ. ..., όπως νομίμως εκπροσωπείται (στο εξής: η β' παρεμβαίνουσα)

Με την υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή της, η αιτούσα επιδιώκει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία ελήφθη κατά την υπ' αριθμ. ... συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής - θέμα 3ο και με την οποία εγκρίθηκε το από 17-06-2022 Πρακτικό Ι -Μέρους Β' και το από 19-07-2022 Πρακτικό Ι Μέρους Γ' της Ε.Δ.Δ για το έργο: «ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΕΓΑΣΗ 2/ΘΕΣΙΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΙΟΥ ΠΡΟΜΑΧΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ...» ΑΔΑ: ...-..., κατά το μέρος αυτού με το οποίο έγινε δεκτή η αιτιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς και

ακολουθώντας έγινε δεκτή η προσφορά του οικονομικού φορέα «... ..» καθώς και κατά το μέρος αυτής με το οποίο δεν απορρίφθηκαν οι προσφορές των οικονομικών φορέων «... ..» και «... ..», η οποία κοινοποιήθηκε μέσω της λειτουργικότητας επικοινωνίας του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 25.07.2022.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Αικατερίνη Ζερβού.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής, έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του Π.Δ. 39/2017, ποσού 5.887,10 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»), το οποίο και υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ποσού 1.177.419,36 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.
2. Επειδή, με την υπ' αριθμ. .../2022 Διακήρυξη της «Κτηριακές Υποδομές Α.Ε.» προκηρύχθηκε Ανοιχτός Διαγωνισμός με αντικείμενο την ανάδειξη αναδόχου για την κατασκευή του έργου «ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΝΕΟΥ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΕΓΑΣΗ 2/ΘΕΣΙΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΙΟΥ ΠΡΟΜΑΧΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ...», με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, συνολικής προϋπολογισθείσας αξίας 1.177.419,36 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, η οποία αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 08.04.2022, με Α.Δ.Α.Μ. ... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό
3. Επειδή, ο διαγωνισμός, ενόψει του αντικειμένου του, της συνολικής

εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, της νομικής φύσης και της δραστηριότητας που η «... ..» ασκεί ως αναθέτουσα αρχή και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 4412/2016 και δη του Βιβλίου Ι αυτού. Συνακόλουθα, η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του νόμου αυτού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο αρ. 345 παρ. 1 και αρ. 379 παρ. 7 αυτού, όπως ισχύουν, η δε ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ, ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή, είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

4. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον κατατέθηκε στις 04.08.2022 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, η δε προσβαλλομένη κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 25.07.2022, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΕΑΔΗΣΥ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

5. Επειδή, στις 04.08.2022 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής, δια μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς όλους τους συμμετέχοντες, σύμφωνα με το αρ. 365, παρ. 1, σημ. α' του Ν. 4412/2016 και το αρ. 9, παρ. 1, σημ. α' του π.δ. 39/2017.

6. Επειδή, με την υπ' αρ. 1562/2022 Πράξη της Προέδρου του 2^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης, κλήθηκε δε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής.

7. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στις 17.08.2022 και σε ορθή επανάληψη στις 22.08.2022 προς την ΕΑΔΗΣΥ και προς όλους τους συμμετέχοντες δια μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ τις με ημερομηνία 10.08.2022 απόψεις της, προς αντίκρουση των ισχυρισμών της προσφεύγουσας, με τις οποίες για τους λόγους που αναλυτικά παραθέτει σε αυτές επιδιώκει την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής.

8. Επειδή, η α' παρεμβαίνουσα κατέθεσε στις 11.08.2022 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» την με όμοια ημερομηνία Παρέμβασή της, την οποία η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε στις 17.08.2022 προς όλους τους συμμετέχοντες και με την οποία, για τους λόγους που αναλυτικά παραθέτει σε αυτή επιδιώκει την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής.

9. Επειδή, η β' παρεμβαίνουσα κατέθεσε στις 16.08.2022 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» την με όμοια ημερομηνία Παρέμβασή της, την οποία η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε στις 17.08.2022 προς όλους τους συμμετέχοντες και με την οποία, για τους λόγους που αναλυτικά παραθέτει σε αυτή επιδιώκει την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής.

10. Επειδή, η προσφεύγουσα κατέθεσε στις 25.08.2022 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» το με όμοια ημερομηνία Υπόμνημά της για την αντίκρουση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής και των παρεμβαινουσών εταιρειών.

11. Επειδή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 360 του Ν.4412/2016 και την παρ. 1 του άρθρου 3 του ΠΔ 39/2017 προβλέπεται ότι: *«Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής».*

12. Επειδή, η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα του υπό κρίση διαγωνισμού, θεμελιώνει το έννομο συμφέρον της στη μη ανάδειξή της ως προσωρινής αναδόχου, επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση (ΔΕΕ, απόφαση της 14.02.2019, C-54/18 - Cooperativa Animazione Valdocco Soc. coop. soc. Impresa Sociale Onlus κατά Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo, Azienda Sanitaria Locale To3 di Collegno e Pinerolo, σκ. 35-37.

13. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕΛΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕΛΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην

προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54).

14. Επειδή, η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, καταρχήν να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο γνωρίζοντας εκ των προτέρων το ακριβές περιεχόμενο των κριτηρίων του διαγωνισμού στα οποία καλόπιστα θα στηρίξουν την απόφασή τους εάν θα λάβουν ή όχι μέρος στη διαδικασία σύναψης της οικείας σύμβασης (βλ. την απόφαση του ΔΕΕ της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, Casertana Costruzioni, C-223/16, σκέψη 34, της 14ης Ιουλίου 2016, TNS Dimarso NV κατά Vlaams Gewest, υποθ. C-6/15, σκέψεις 22 επ., την απόφαση του ΔΕΕ της 10ης Μαΐου 2012, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου των Κάτω Χωρών, υποθ. C-368/10, σκέψεις 55 επ., 62 επ. και

88). Περαιτέρω, δε, οι όροι της διακήρυξης πρέπει να καταρτίζονται με βάση τα ως άνω, ώστε να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C 496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33).

15. Επειδή, ο τρόπος συντάξεως των προσφορών στα πλαίσια των δημοσίων διαγωνισμών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφενός της τηρήσεως των αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως αφετέρου της ανάγκης ευχερούς συγκρίσεως των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως αυτών (ΣΤΕ127/2015, 1971/2013, 194/2011, 804/2010, 3084/2008, 1895/2007, 3769/2003, ΕΑ 860, 689/2011, 1008/2009, 817/2008). Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕΛΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

16. Επειδή, με την πρώτη ομάδα λόγων προσφυγής η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της αποδοχής της προσφοράς της εταιρείας «... .. –» και συγκεκριμένα ισχυρίζεται τα εξής:

«1^{ος} λόγος:

Για την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς, όπως υπήρχε υποχρέωση, υπεβλήθηκε από τον οικονομικό φορέα το «ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ» (βλ. σχ. 1) όπου στις σελίδες 5,6,7 αναλύεται το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου ανά ομάδα εργασιών. Από το άθροισμα της επί μέρους χρονικής διάρκειας εκτέλεσης των ομάδων εργασιών ήτοι: καθαρισμός οικοπέδου 15ημέρες + εκσκαφές 30ημέρες + εξυγιάνσεις 60ημέρες + Σκυροδέματα 200ημέρες + τοιχοποιίας 100ημέρες + μονώσεις 30ημέρες + Η/Μ εργασίες 350ημέρες + επιχρίσματα 60ημέρες, κουφωμάτων 90ημέρες + εξωτερική Θερμομόνωσης 60ημέρες + δαπέδων 90ημέρες + μεταλλικές κατασκευές 60ημέρες + χρωματισμών 150ημέρες + Ξυλουργικές εργασίες 150ημέρες + περιβάλλοντος χώρου 180ημέρες προκύπτει ότι το έργο θα κατασκευαστεί σε υπερδιπλάσιο χρόνο από τον συμβατικό, πόσο μάλλον που υπάρχει ρητή διατύπωση στην σελ. 7 στο «ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ» στην οποία δηλώνεται ότι: «Το έργο θα ολοκληρωθεί 24 μήνες από την υπογραφή της σύμβασης» (βλ. σχ.1 σελ.7) Από το «ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ» προκύπτει περίτρανα ότι παραβιάζεται το άρθρο 12 της Διακήρυξης: «Προθεσμία εκτέλεσης του έργου» όπου ρητά αναφέρει: «Η συνολική προθεσμία εκτέλεσης του έργου, ορίζεται εντός τριακοσίων τριάντα (330) συνολικά ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή της σύμβασης».

Επίσης το Άρθρο 7. «προθεσμίες» της Ε.Σ.Υ αναφέρει: 7.1 «Για την αποπεράτωση του όλου έργου ορίζεται προθεσμία τριακοσίων τριάντα (330) συνολικά ημερολογιακών ημερών, από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης. Η προθεσμία αυτή περιλαμβάνει την εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεων του αναδόχου. Παράταση της συμβατικής προθεσμίας δεν αναγνωρίζεται παρά μόνο για λόγους ευθύνης του εργοδότη. Γενικά αν για

οποιοδήποτε λόγο απαιτηθεί παράταση, αυτή χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 147 του Ν.4412/2016.

Οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες θεωρούνται λόγος διακοπής των εργασιών και παράτασης της προθεσμίας περαιώσεως του έργου, μόνο κατά την απόλυτη κρίση της υπηρεσίας. 7.2 υφίσταται η προσοχή του αναδόχου στην ανάγκη να τηρηθεί η προθεσμία με απόλυτη ακρίβεια Για το σκοπό αυτό ο ανάδοχος θα πρέπει να προβλέψει τη δυνατότητα εργασίας σε δεύτερη βάρδια, αν η κανονική βάρδια δεν επαρκέσει, με ή χωρίς υπερωρίες και τη δυνατότητα εργασίας σε ημέρες αργιών και εορτών. Η οποιαδήποτε επιβάρυνση του αναδόχου από υπερωριακή ή νυκτερινή εργασία θα βαρύνει τον ίδιο και δεν αναγνωρίζεται κανένα δικαίωμα για καταβολή οποιασδήποτε αποζημίωσης. Οι κάθε είδους άδειες για υπερωριακή ή και νυκτερινή απασχόληση προσωπικού , θα εκδοθούν με μέριμνα του αναδόχου. Η Υπηρεσία, αν χρειασθεί, θα συνηγορήσει στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες για τη χορήγηση τέτοιων αδειών. 7.3 Η προθεσμία περαίωσης του έργου είναι η συνολική προθεσμία και δεν περιλαμβάνονται τμηματικές προθεσμίες».

Ο οικονομικός φορέας «... ..» αιτιολόγησε την οικονομική του προσφορά με βάση το ότι θα εκτελέσει τις εργασίες του έργου σε χρόνο υπερδιπλάσιο από τον συμβατικό όπως αυτός ορίζεται στην διακήρυξη. Καθώς τα αναγραφόμενα και δηλούμενα στην αιτιολόγηση βάση το άρθρο 4.1.η της Διακήρυξης όπου αναφέρει ότι: «Οι παρεχόμενες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, οι οποίες υποβάλλονται, ομοίως, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία», ιδίως ως προς τον προσδιορισμό οικονομικών μεγεθών, με τις οποίες ο προσφέρων διαμόρφωσε την προσφορά του, αποτελούν δεσμευτικές συμφωνίες και τμήμα της σύμβασης ανάθεσης που δεν μπορούν να μεταβληθούν καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης», η αιτιολόγηση και κατ' επέκταση η προσφορά του θα έπρεπε να ακυρωθεί ως μη επαρκής και μόνο για τον λόγο αυτό που ξεκάθαρα δηλώνει ότι θα κατασκευάσει το έργο σε χρόνο 24 μηνών δηλαδή σε χρόνο υπερδιπλάσιο του συμβατικού που είναι 330 ημέρες ή 10 μήνες.

2^{ος} λόγος:

Α) Στην αιτιολόγηση κόστους της προσφοράς του ο οικονομικός φορέας «... Ν.» χρησιμοποιεί για το σύνολο σχεδόν της κατασκευής του έργου προσφορές υπεργολάβων (βλ. σχ. 1 σελ. 5 και πίνακα ανάλυσης άμεσου κόστους έργου) για τις οποίες μάλιστα προσφορές δεν αναλύει το κόστος τους τόσο των υλικών αλλά πολύ περισσότερο των εργασιών. Δηλαδή δεν αναλύει το κόστος με βάση τις ημερήσιες αποδόσεις μηχανημάτων και εργατοτεχνικού προσωπικού αλλά ούτε αναλύει το κόστος καυσίμων συντήρησης απόσβεσης κλπ των μηχανημάτων που θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή του έργου. Δεν αναλύει το κόστος μεταφοράς των πλεοναζόντων προϊόντων εκσκαφής σε αποδεκτούς χώρους ... με βάση την απόσταση των χώρων αυτών από το έργο, απόσταση μεταφοράς και την εισφορά που πρέπει να πληρωθεί στο σύστημα ... ανά τόνο εισερχομένου πλεονάζοντος προϊόντος εκσκαφής, αν και στην σελ. 8 του «ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ» αναφέρει ότι η εταιρεία έχει κάνει συμφωνίες με εταιρείες που διαχειρίζονται ορθά προϊόντα εκσκαφών οι οποίες επισυνάπτονται, δεν έχει επισυναφθεί καμία τέτοια συμφωνία αλλά ούτε και η δαπάνη της συμφωνίας αυτής έχει υπολογιστεί στο κόστος του έργου στην αιτιολόγηση. Όπως ρητά αναφέρεται στους γενικούς όρους 1.2 του Τιμολογίου του έργου: «Το κόστος υποδοχής σε αποδεκτούς χώρους (κόστος διαχείρισης αποβλήτων και μεταφοράς σε μονάδες διαλογής), των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (...), όπως αυτά καθορίζονται στην ΚΥΑ 36259/1757/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1312Β/2010) και εξειδικεύονται με την Εγκύκλιο αρ. πρωτ. οικ 4834/25-1-2013 του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, περιλαμβάνεται στο κατ' αποκοπήν τίμημα».

Επίσης στην αιτιολόγηση του κόστους δεν αναλύει το κόστος του εργατοτεχνικού προσωπικού που θα χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή του έργου με βάση τα νόμιμα ημερομίσθια, τον αριθμό εργατοτεχνιτών ανά εργασία, τις ασφαλιστικές εισφορές τις αποδόσεις των εργατοτεχνιτών ανά ημέρα εργασίας στις διάφορες εργασίες του έργου κλπ. παρά μόνο υπολογίζει το κόστος από τις προσφορές υπεργολάβων το κόστος των οποίων δεν αναλύεται. Όπως προβλέπουν ρητά οι διατάξεις για την αιτιολόγηση χαμηλών

προσφορών, όταν για την κατασκευή τμημάτων του έργου χρησιμοποιούνται υπερβολικές προσφορές το κόστος των προσφορών αυτών θα πρέπει υποχρεωτικά να αναλύεται.

Είναι χαρακτηριστικό ότι για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων χρησιμοποιείται ένα αυθαίρετο ποσοστό 3,5% για το οποίο δεν παρουσιάζεται καμία ανάλυση ούτε συγκριτικό στοιχείο από παρόμοιο έργο για το πώς προκύπτει. Είναι γνωστό στους κατασκευαστές κτηριακών δημοσίων έργων ότι το ποσοστό εργατικής δαπάνης για νέα κτηριακά έργα είναι της τάξης του 10%. Επισυνάπτουμε την απόφαση καθορισμού εργατικής δαπάνης παρόμοιου έργου «ΕΝΑΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ...» όπου φαίνεται ότι η εργατική δαπάνη είναι ποσοστό 9,38% του ποσού της σύμβασης (βλ. σχ. 2). Το πραγματικό ποσοστό εργατικής δαπάνης του έργου είναι πολλαπλάσιο από το αυθαίρετα χρησιμοποιημένο στο κόστος αιτιολόγησης του έργου. Αν υπολογισθούν ορθά οι ασφαλιστικές εισφορές του έργου βάση του ποσοστού του παρόμοιου έργου 9,38% αυτές προκύπτουν 9,38% $\times$ 735.140,00 $\times$ 0,75372= 51.973,61€ (όπου 75,372% είναι το ποσοστό της ασφαλιστικής εισφοράς επί της εργατικής δαπάνης που εξαγάγει το ΙΚΑ για τα δημόσια έργα) το ποσό αυτό είναι πολλαπλάσιο του ποσού των 25.729,90€ που λαμβάνεται ως κόστος ασφαλιστικών εισφορών στον πίνακα «ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΜΜΕΣΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ Α/Α 6». (βλ. σχ.3). Φαίνεται ξεκάθαρα ότι έχει γίνει υποκοστολόγηση των ασφαλιστικών εισφορών του έργου κατά 51.973,61- 25.729,90=26.243,71€. Το ποσό αυτό αν προστεθεί στο κόστος του έργου καθιστά την προσφορά μη κερδοφόρα καθώς το κέρδος κατά τους υπολογισμούς της αιτιολόγησης είναι 20.592,36€ (βλ. σελ. 9 συμπεράσματα τεχνικής περιγραφής αιτιολόγησης). Για τον λόγο αυτό η αιτιολόγηση έπρεπε να κριθεί μη επαρκής και να απορριφθεί η προσφορά.

Β) Στο «ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ» που υποβλήθηκε από τον οικονομικό φορέα σαφώς αναφέρει ότι σελ. 5 «Προς επιβεβαίωση της ακρίβειας των κοστολογικών στοιχείων που χρησιμοποιούνται, παρατίθενται σε παράρτημα διάφορα στοιχεία όπως τιμές υλικών, και εργασιών όπως προκύπτουν από προσφορές προμηθευτών και

υπεργολάβων», «Η αξιολόγηση για την σωστή επιλογή των προμηθευτών και υπεργολάβων γίνεται με κριτήρια ».

Από την ανάγνωση των προσφορών που υπεβλήθησαν προκύπτει σαφέστατα ότι αυτές αφορούν πλήρη κατασκευή από υπεργολάβους μεγάλων τμημάτων της σύμβασης πάνω από το 30% αυτής με υλικά και εργασία πλήρους κατασκευής. Η ανάθεση των εργασιών αυτών με τα συμφωνητικά που προσκομίστηκαν αποτελούν «ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΚΗ ΑΝΑΘΕΣΗ» σε τρίτους τμημάτων του έργου και εμπίπτουν στις διατάξεις του Άρθρου 25 της Διακήρυξης περί υπεργολαβίας όπου αναφέρεται στην Διακήρυξη ότι: «Σε περίπτωση ανάθεσης της εκτέλεσης μέρους των δημοπρατούμενων εργασιών σε υπεργολάβο, ο διαγωνιζόμενος οφείλει επί ποινή αποκλεισμού να δηλώσει ρητώς, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, μέσω του ΕΕΕΣ του ότι προτίθεται να κάνει χρήση υπεργολάβου/υπεργολάβων, όπως και το ποσοστό της σύμβασης που θα αναλάβει να εκτελέσει έκαστος εξ'αυτών».

Ειδικώς δε για την περίπτωση της υπό ανάθεση συμβάσεως έργου, στο άρθρο 23.1. της διακήρυξης προβλέπεται η υποχρέωση του/των υπεργολάβων να υποβάλλουν ξεχωριστά ΕΕΕΣ, και τούτο ανεξαρτήτως του εάν το ποσοστό της σύμβασης που θα εκτελέσουν υπερβαίνει ή όχι το 30%, προκειμένου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 25.1. της διακήρυξης, η αναθέτουσα αρχή να ελέγξει, ήδη κατά τον χρόνο υποβολής προσφοράς, την επαγγελματική καταλληλότητα τους, κατά την έννοια του άρθρου 22.Β, και να επαληθεύσει τη μη συνδρομή, στο πρόσωπό τους, των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22.Α.1, 22.Α.2 και 22.Α.9, σύμφωνα με τα κατά περίπτωση ειδικώς προβλεπόμενα στο άρθρο 23 της διακήρυξης.

Ο οικονομικός φορέας αφενός δήλωσε στο ΕΕΕΣ ότι δεν θα χρησιμοποιήσει κανένα υπεργολάβο για την εκτέλεση του έργου από την άλλη στην υποβληθείσα αιτιολόγηση παρουσιάζει σχεδόν για το σύνολο του έργου προσφορές υπεργολάβων και μάλιστα χωρίς αιτιολόγηση και κοστολόγηση της δαπάνης αυτών. Συμπερασματικά και για τον λόγο αυτό η προσφορά θα έπρεπε να είχε ακυρωθεί στην προσβαλλόμενη απόφαση. (βλ. ΑΕΠΠ 88/2022,460&461/2022)

3^{ος} λόγος:

Α) Η αιτιολόγηση της χαμηλής προσφοράς «... ..» δεν συμπεριέλαβε ανάλυση του κόστους για τα Γενικά Έξοδα του έργου.

Στο αναλυτικό τιμολόγιο του έργου (βλ. σελ. 5,6,7) αναφέρει:

“Οι τιμές μονάδας του παρόντος Τιμολογίου προσαυξάνονται κατά το ποσοστό Γενικών Εξόδων

(Γ.Ε.) και Οφέλους του Αναδόχου (Ο.Ε.), στο οποίο περιλαμβάνονται οι πάσης φύσεως δαπάνες οι οποίες δεν μπορούν να κατανεμηθούν σε συγκεκριμένες εργασίες αλλά αφορούν συνολικά το κόστος του έργου όπως, κρατήσεις ή υποχρεώσεις αυτού, όπως δαπάνες διοίκησης και επίβλεψης του Έργου, σήμανσης εργοταξίων, φόροι, δασμοί, ασφάλιστρα, τόκοι κεφαλαίων κίνησης, προμήθειες εγγυητικών επιστολών, έξοδα λειτουργίας γραφείων κ.λπ., τα επισφαλή έξοδα πάσης φύσεως καθώς και το προσδοκώμενο κέρδος από την εκτέλεση των εργασιών.

Το ως άνω ποσοστό Γ.Ε. & Ο.Ε., ανέρχεται σε δέκα οκτώ τοις εκατό (18%) του προϋπολογισμού των εργασιών, όπως αυτός προκύπτει βάσει των τιμών του Τιμολογίου Προσφοράς του αναδόχου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, και διακρίνεται σε:

(α) Σταθερά έξοδα, δηλαδή άπαξ αναλαμβανόμενα κατά τη διάρκεια της σύμβασης, τα οποία περιλαμβάνουν τις δαπάνες. (Σε παρένθεση το ποσοστό επιβάρυνσης ανά δαπάνη βάση της εγκυκλίου 9)

(1) Εξασφάλισης και διαρρύθμισης εργοταξιακών χώρων, για την ανέγερση κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων π.χ. γραφείων, εργαστηρίων και λοιπών εγκαταστάσεων του Αναδόχου ή άλλων, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. (ποσοστό 0,05% επί του προϋπολογισμού)

(2) Ανέγερσης κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων του Αναδόχου ή άλλων, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. (ποσοστό 0,2% επί του προϋπολογισμού)

(3) Περίφραξης ή/και διατάξεων επιτήρησης εργοταξιακών εγκαταστάσεων και χώρων εκτέλεσης εργασιών εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης.

(ποσοστό 0,05% επί του προϋπολογισμού)

(4) Εξοπλισμού κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων για τη διασφάλιση λειτουργικής ετοιμότητας, εξασφάλισης ύδρευσης, ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεφωνικής σύνδεσης και αποχέτευσης, καθώς και λοιπών απαιτούμενων ευκολιών, σύμφωνα με τους όρους δημοπράτησης. (ποσοστό 0,75% επί του προϋπολογισμού)

(5) Απομάκρυνσης κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων μετά την περαίωση του έργου, καθώς και οι δαπάνες αποκατάστασης των χώρων κατά τρόπο αποδεκτό και σύμφωνα με τους εγκεκριμένους Περιβαλλοντικούς Όρους. (ποσοστό 0,15% επί του προϋπολογισμού)

(6) Κινητοποίησης (εισκόμισης στο εργοτάξιο) του απαιτούμενου εξοπλισμού γενικής χρήσης (π.χ. γερανοί, οχήματα μεταφοράς προσωπικού), όπως προβλέπεται στο χρονοδιάγραμμα του έργου και αποκινητοποίησης με το πέρας του προβλεπόμενου χρόνου απασχόλησης. (ποσοστό 0,05% επί του προϋπολογισμού)

(7) Οι δαπάνες επισκόπησης των μελετών του έργου και τυχόν συμπληρώσεις τροποποιήσεις, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο άμεσο κόστος.

(8) Οι δαπάνες συμπλήρωσης των ΣΑΥ/ΦΑΥ (Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας/Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. (7&8 ποσοστό 0,3% επί του προϋπολογισμού)

(9) Για φόρους.

(10) Για εγγυητικές.

(11) Ασφάλισης του έργου. (ποσοστό 0,5% επί του προϋπολογισμού)

(12) Προσυμβατικού σταδίου. (ποσοστό 0,08% επί του προϋπολογισμού)

(13) Διάθεσης μέσων ατομικής προστασίας. (ποσοστό 0,02% επί του προϋπολογισμού)

(14) Για επισφαλή έξοδα πάσης φύσεως (π.χ. εξεύρεσης χώρων γραφείων και λοιπών εγκαταστάσεων, χρηματοοικονομικών εξόδων, απαιτήσεως για μελέτες που μπορεί να προκύψουν κατά την πορεία των εργασιών, εκτεταμένες διαφωνίες και απαίτηση ισχυρής νομικής υποστήριξης, απαιτήσεις για μέτρα προστασίας από μη ληφθείσες υπόψη ακραίες επιτόπου συνθήκες, κλοπές μη καλυπτόμενες από ασφάλιση). (ποσοστό 0,7% επί του προϋπολογισμού)

(β) Χρονικώς συντηρημένα έξοδα, δηλαδή εξαρτώμενα από τη χρονική διάρκεια της σύμβασης, τα οποία περιλαμβάνουν τις δαπάνες: (Σε παρένθεση το ποσοστό επιβάρυνσης ανά δαπάνη βάση της εγκυκλίου 9)

(1) Χρήσεως - λειτουργίας των εργοταξιακών εγκαταστάσεων και ευκολιών (περιλαμβάνει τη χρήση των εγκαταστάσεων και χώρων καθαρών σύμφωνα με τις προβλέψεις των εγκεκριμένων Περιβαλλοντικών Όρων) . (ποσοστό 0,7% επί του προϋπολογισμού)

(2) Προσωπικού γενικής επιστάσεως και διοίκησης του Αναδόχου και υπό την προϋπόθεση μόνιμης και αποκλειστικής απασχόλησης στο έργο (σε περίπτωση μη μόνιμης και αποκλειστικής απασχόλησης θα λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος απασχόλησης και η διαθεσιμότητα στο έργο). Ανηγμένες περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για προβλεπόμενες νόμιμες αποζημιώσεις. Το επιστημονικό προσωπικό και οι επιστάτες, με εξειδικευμένο αντικείμενο (π.χ. χωματουργικά, τεχνικά, ασφαλικά) δεν περιλαμβάνονται. (ποσοστό 4% επί του προϋπολογισμού)

(3) Νομικής υποστήριξης. (ποσοστό 0,06% επί του προϋπολογισμού)

(4) Εξωτερικών τεχνικών συμβούλων με ad hoc μετάκληση.

(5) Για την εκτέλεση των καθηκόντων της παραπάνω κατηγορίας προσωπικού π.χ.

χρήση αυτοκινήτων. (ποσοστό 0,6% επί του προϋπολογισμού)

(6) Λειτουργίας μηχανημάτων γενικής χρήσης π.χ. γερανοί, οχήματα μεταφοράς

Προσωπικού. (ποσοστό 0,3% επί του προϋπολογισμού)

(7) Μετρήσεων γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς. (ποσοστό 0,2% επί του προϋπολογισμού)

(8) Συντήρησης του έργου για τον προβλεπόμενο χρόνο. (ποσοστό 0,25% επί του προϋπολογισμού)

(9) Τόκοι κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος.

(ποσοστό 0,8% επί του προϋπολογισμού) (10) Το αναλογούν, σε σχέση με τη συμμετοχή του στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, κόστος έδρας

επιχείρησης ή/και λειτουργίας κοινοπραξίας. (ποσοστό 2,2% επί του προϋπολογισμού)

Η δικαιολόγηση και κοστολόγηση γενικών εξόδων του έργου βάσει της ΕΓΚΥΚΛΙΟ 9/25-42017 ΑΔΑ:6Η6Κ465ΧΘΞ-3Φ συνιστά όλος παραδεκτός τρόπος για την αιτιολόγηση αυτών, ενώ άλλωστε το ίδιο το τεύχος Προϋπολογισμού της Διακήρυξης, συντάχθηκε με βάση το στοιχειοθετούμενο συνάθροισμα 18% Γ.Ε. και Ο.Ε στο οποίο καταλήγει και η οικεία εγκύκλιος, στο πλαίσιο εκτίμησης κόστους έργου. Οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς δύνανται να αποκλίνουν από τα ποσοστά της εγκυκλίου για τα Γενικά Έξοδα που αναφέρονται στο Αναλυτικό Τιμολόγιο του έργου αλλά πρέπει αυτό να γίνει εμπεριστατωμένα με αναλύσεις και αποδεικτικά στοιχεία κόστους για κάθε ένα γενικό έξοδο που αναφέρεται στο τιμολόγιο και την εγκύκλιο, πράγμα που δεν έγινε στην επίμαχη αιτιολόγηση. Από την στιγμή που δεν προσκομίζονται αναλυτικά στοιχεία για τον υπολογισμό των γενικών εξόδων του έργου είχε υποχρέωση η αιτιολόγηση να ακολουθήσει τις κατευθύνσεις και τα ποσοστά κόστους της ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ 9.

Τα παραπάνω έξοδα σύμφωνα με την ΕΓΚΥΚΛΙΟ 9/25-4-2017 ΑΔΑ:6Η6Κ465ΧΘΞ-3Φ5 του Υπουργείου Υποδομών και μεταφορών αναλύονται με βάση ποσοστά επί του προϋπολογισμού των εργασιών του έργου, όπου στην προκειμένη περίπτωση ο προϋπολογισμός είναι 843.200,00 € και αν αθροίσουμε τα ποσοστά της εγκυκλίου 9 το άθροισμα είναι της τάξης ποσοστού 12% του προϋπολογισμού των εργασιών δηλαδή $12\% \times 843.200,00 = 101.160,00\text{€}$ χωρίς να συμπεριλαμβάνονται σε αυτά οι φόροι, οι κρατήσεις και οι ασφαλιστικές εισφορές που επιβαρύνουν το άμεσο κόστος του έργου. Με βάση τις διατάξεις κάθε οικονομικός φορέας έχει δικαίωμα να παρεγκλίνει από τα ποσοστά της εγκυκλίου 9 αλλά με αναλυτική παρουσίαση και κοστολόγηση των δαπανών. Στην υποβληθείσα αιτιολόγηση χωρίς καμία ανάλυση κοστολόγησης των επί μέρους δαπανών το έμμεσο κόστος του έργου λαμβάνεται αυθαίρετα 128.827,70 - 10.00,00 φόροι - 7.385,80 κρατήσεις - 25.729,90 ασφαλιστικές εισφορές = 85.712,00€ δηλαδή υποκοστολογημένο κατά $101.160,00 - 85.712,70 = 15.447,30\text{€}$ ποσό το οποίο

αν αθροισθεί στο κόστος του έργου καθιστά την προσφορά ακόμα πιο ζημιογόνα, οπότε και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να απορριφθεί η αιτιολόγηση ως μη επαρκής και να απορριφθεί κατά συνέπεια και η προσφορά.

Β) Στην κοστολόγηση της εργασίας «ΕΞΥΓΙΑΝΤΙΚΕΣ ΣΤΡΩΣΕΙΣ» έχει γίνει υποκοστολόγηση καθώς στις προμετρήσεις του έργου (βλ. σχ. 4) που υπέβαλε η προσωρινά ανάδοχος υπολογίζει ότι θα απαιτηθούν 915,84μ³ σκύρα, 180,95 μ³ ³^A και 10,00 μ³ άμμο τα οποία αφορούν ποσότητες συμπυκνωμένων υλικών δηλαδή το 1μ³ υλικού επί αυτοκινήτου δίνει 0,75μ³ συμπυκνωμένο υλικό. Βάση της προσφοράς που υπέβαλε το κόστος αγοράς των υλικών αυτών είναι $(915,84 \cdot 12 \text{€/μ}^3 + 180,95 \cdot 13 \text{€/μ}^3 + 10,00 \cdot 13 \text{€/μ}^3) / 0,75 = 17.963,24 \text{€}$ ενώ στο κόστος αιτιολόγησης λαμβάνει μόνο $484,90 \text{ μ}^3 \cdot (12+4) \text{€/μ}^3 = 7.758,40 \text{€}$ (βλ. σχ. 5). Η υποκοστολόγηση στο υλικό και στην εργασία αυτή είναι $17.963,24 - 7.758,40 + (915,84 + 180,95 + 10) \cdot 4 \text{€/μ}^3$ (τα 4€/μ³ αφορά τη δαπάνη εργασίας επίχωσης, όπως την υποβάλει με προσφορά υπεργολάβου η πρ. ανάδοχος) = $14.632,00 \text{€}$ ποσό το οποίο αν προστεθεί στο κόστος του έργου καθιστά την προσφορά ακόμα πιο ζημιογόνα οπότε και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να απορριφθεί η αιτιολόγηση ως μη επαρκής και να απορριφθεί κατά συνέπεια και η προσφορά.

Η συνολική υποκοστολόγηση του κόστους κατασκευής του έργου στην αιτιολόγηση που υποβλήθηκε είναι: $26.242,71 + 15.447,30 + 14.632,00 = 56.323,01 \text{€}$. Το κέρδος του έργου όπως παρουσιάζεται στην αιτιολόγηση είναι $20.592,36 \text{€}$ (βλ. σελ. 9 συμπεράσματα τεχνικής περιγραφής αιτιολόγησης) δηλαδή $56.323,01 - 20.592,36 = 35.730,65 \text{€}$ τελική ζημία για την οικονομική προσφορά που δόθηκε».

17. Επειδή, μετά τη μελέτη του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης και την εξέταση του κανονιστικού πλαισίου της Διακήρυξης καθώς και των εκατέρωθεν προβαλλόμενων ισχυρισμών επί των ανωτέρω θα πρέπει να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα:

Επί του πρώτου προβαλλόμενου λόγου κατά της αποδοχής της προσφοράς της εταιρείας «... ..» μετά την εξέταση του κανονιστικού πλαισίου της Διακήρυξης και των εκατέρωθεν προβαλλόμενων ισχυρισμών θα πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής:

Στο αρ. 12 της επίμαχης Διακήρυξης «Προθεσμία εκτέλεσης του έργου» ορίζεται ότι: «*Η συνολική προθεσμία εκτέλεσης του έργου, ορίζεται εντός τριακοσίων τριάντα (330) συνολικά ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Αναλυτικότερα στοιχεία για τις προθεσμίες του έργου αναφέρονται στην Ε.Σ.Υ.*». Περαιτέρω, στο αρ. 7 της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων ορίζεται ότι «*Για την αποπεράτωση του όλου έργου ορίζεται προθεσμία τριακοσίων τριάντα (330) συνολικά ημερολογιακών ημερών, από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης. Η προθεσμία αυτή περιλαμβάνει την εκπλήρωση όλων των υποχρεώσεων του αναδόχου. Παράταση της συμβατικής προθεσμίας δεν αναγνωρίζεται παρά μόνο για λόγους ευθύνης του εργοδότη. Γενικά αν για οποιοδήποτε λόγο απαιτηθεί παράταση, αυτή χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 147 του Ν.4412/2016. Οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες θεωρούνται λόγος διακοπής των εργασιών και παράτασης της προθεσμίας περαιώσεως του έργου, μόνο κατά την απόλυτη κρίση της υπηρεσίας. 7.2 Εφιστάται η προσοχή του αναδόχου στην ανάγκη να τηρηθεί η προθεσμία με απόλυτη ακρίβεια. Για το σκοπό αυτό ο ανάδοχος θα πρέπει να προβλέψει τη δυνατότητα εργασίας σε δεύτερη βάρδια, αν η κανονική βάρδια δεν επαρκέσει, με ή χωρίς υπερωρίες και τη δυνατότητα εργασίας σε ημέρες αργιών και εορτών. Η οποιαδήποτε επιβάρυνση του αναδόχου από υπερωριακή ή νυκτερινή εργασία θα βαρύνει τον ίδιο και δεν αναγνωρίζεται κανένα δικαίωμα για καταβολή οποιασδήποτε αποζημίωσης. Οι κάθε είδους άδειες για υπερωριακή ή και νυκτερινή απασχόληση προσωπικού, θα εκδοθούν με μέριμνα του αναδόχου. Η Υπηρεσία, αν χρειασθεί, θα συνηγορήσει στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες για τη χορήγηση τέτοιων αδειών. 7.3 Η προθεσμία περαίωσης του έργου είναι η συνολική προθεσμία και δεν περιλαμβάνονται τμηματικές προθεσμίες*». Η εταιρεία «... ..» για την

αιτιολόγηση της προσφοράς της υπέβαλε το ηλεκτρονικό αρχείο με την ονομασία «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ-ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ...signed.pdf» εντός του οποίου περιλαμβάνεται και το μέρος «ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ». Στις σελίδες 5,6,7 του ως άνω εγγράφου αναλύεται το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου ανά ομάδα εργασιών, το οποίο κατά τα δηλωθέντα έχει ως εξής: καθαρισμός οικοπέδου 15 ημέρες, εκσκαφές 30 ημέρες, εξυγιάνσεις 60 ημέρες, σκυροδέματα 200 ημέρες, τοιχοποιίας 100 ημέρες, μονώσεις 30 ημέρες, Η/Μ εργασίες 350 ημέρες, επιχρίσματα 60 ημέρες, κουφωμάτων 90 ημέρες, εξωτερική θερμομόνωση 60 ημέρες, εργασίες δαπέδων 90 ημέρες, μεταλλικές κατασκευές 60 ημέρες, χρωματισμών 150 ημέρες, ξυλουργικές εργασίες 150 ημέρες, εργασίες περιβάλλοντος χώρου 180 ημέρες. Από τις ανωτέρω ρητές δηλώσεις της πρώτης παρεμβαίνουσας εταιρείας, τις οποίες και η ίδια δεν αμφισβητεί με την παρέμβασή της αλλά ισχυρίζεται ότι υπέπεσε σε παραδρομή, προκύπτει ότι η προσφορά της δεν βρίσκεται σε συμφωνία με τον όρο 12 της Διακήρυξης και το αρ. 7 της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων, με τα οποία ρητώς ορίζεται προθεσμία (330) συνολικά ημερολογιακών ημερών για την αποπεράτωση του έργου, καθώς επί παραδείγματι για τις ηλεκτρομηχανολογικές και μόνο εργασίες δηλώνεται χρονοδιάγραμμα 330 ημερών. Ούτε και ευσταθεί ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής, που παρατίθεται στις απόψεις της και σύμφωνα με τον οποίο επιχειρεί να αποδείξει ότι ορθώς έγινε αποδεκτή η εν λόγω προσφορά, καθώς το τελικό χρονοδιάγραμμα της πρώτης παρεμβαίνουσας θα είναι εντός του τιθέμενου πλαισίου των 330 ημερολογιακών ημερών για το λόγο ότι στη διατύπωση του σχεδίου υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης υπονοεί (με τη χρήση των λέξεων «παράλληλα», «καθώς οι εργασίες ... θα προχωράνε» κλπ) ότι κάποιες από τις εκτελούμενες εργασίες θα αλληλοκαλύπτονται χρονικά. Και τούτο διότι η πρώτη παρεμβαίνουσα δηλώνει ρητά στο ως άνω έγγραφό της ότι **«Το έργο θα ολοκληρωθεί 24 μήνες από την υπογραφή της σύμβασης»**, δήλωση η οποία δεν καταλείπει καμία αμφιβολία περί του ότι η εν λόγω εταιρεία δεσμεύεται για την τήρηση χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης του έργου που απέχει ένα και πλέον έτος από

το οριζόμενο στη Διακήρυξη κατά παράβαση του αρ. 12 αυτής. Πέραν των ανωτέρω και όλως επικουρικώς θα πρέπει επίσης να γίνει δεκτό ότι ακόμα και στην υποθετική περίπτωση, κατά την οποία υπήρχε κάποια αλληλουχία και χρονική επικάλυψη κατά την εκτέλεση κάποιων εκ των επιμέρους εργασιών και πάλι η πρώτη παρεμβαίνουσα ουδόλως καθιστά αυτό σαφές στην προσφορά της, ώστε να γίνεται εν τέλει αντιληπτό ποιες εργασίες θα εκτελεστούν ταυτόχρονα και για πόσο χρονικό διάστημα θα εκτελούνται ταυτόχρονα, ώστε εν τέλει να είναι απολύτως ξεκάθαρο το γεγονός ότι η συνολική αποπεράτωση του έργου θα λάβει χώρα εντός (330) συνολικά ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Αντιθέτως, ως και ανωτέρω αναφέρθηκε, δηλώνει απερίφραστα ότι η εκτέλεση του έργου θα ολοκληρωθεί 24 μήνες μετά την υπογραφή της σύμβασης. Τέλος, η ανωτέρω διαπιστωθείσα πλημμέλεια κατά την υποβολή και αποδοχή της προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας δεν δύναται να θεραπευθεί ύστερα από κλήση της παρεμβαίνουσας κατά τα οριζόμενα στο αρ. 102 Ν. 4412/2016, καθόσον, όπως έχει κριθεί, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. ο.π C-599/10 σκέψη 40 C-336/12, σκέψη 36). Οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση/συμπλήρωση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εκάστοτε προσφοράς ή την υποβολή μη νομίμως υποβληθέντος εγγράφου ή στοιχείου (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36). Περαιτέρω, κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητάς της η αναθέτουσα αρχή όσον αφορά το αίτημα παροχής διευκρινήσεων, πρέπει να μεταχειριστεί τους υποψήφιους με ισότιμο και ειλικρινή τρόπο, έτσι ώστε μια αίτηση διευκρίνισης να μη δύναται, κατά το πέρας της διαδικασίας επιλογής των προσφορών και λαμβανομένου υπόψη

του αποτελέσματός της, να έχει περιαγάγει αδικαιολόγητα σε ευμενή ή δυσμενή θέση τον υποψήφιο ή τους υποψήφιους που αποτέλεσαν το αντικείμενο της αίτησης αυτής (βλ. ο.π C-599/10, σκέψη 41, C-336/12 σκέψη 37) ήτοι οφείλει να σέβεται τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων, της διαφάνειας και της αναλογικότητας» (βλ. απόφαση του ΔΕΕ της 25.2.2018, MA.T.I. SUD, C-523/16, EU:C:2018:122, σκ. 48-49 και μεταξύ άλλων Απόφαση ΑΕΠΠ 1386/2021, σκ.46, 1850_1851_1852/2021 σκ. 32). Επομένως, μια αίτηση διευκρίνισης δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη παροχής πληροφοριών/εγγράφων, των οποίων η κοινοποίηση/κατάθεση ήταν απαραίτητη βάσει των εγγράφων της οικείας σύμβασης, όπως εν προκειμένω, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγχει αυστηρώς αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει (βλ., συναφώς, C 336/12, σκέψη 40, της 11ης Μαΐου 2017, Archus και Gama, C-131/16, EU:C:2017:358, σκέψη 33 και της 28ης Φεβρουαρίου 2018 MA.T.I. SUD SpA C-523/16 και C-536/16 σκ.51, C 309/18, της 2ας Μαΐου 2019 Lavorgna Srl σκ.22 εκδοθείσας υπό την ισχύ της οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

Κατόπιν των ανωτέρω, ο πρώτος προβαλλόμενος λόγος κατά της αποδοχής της προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «... ..» θα πρέπει να γίνει δεκτός, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της παρεμβαίνουσας και της αναθέτουσας αρχής, ενώ παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση των υπολοίπων λόγων της προσφεύγουσας κατά της αποδοχής της προσφοράς της υπόψη εταιρείας, δοθέντος ότι η ως άνω πλημμέλεια της προσφοράς της, παρέχει αυτοτελές νόμιμο έρεισμα για την απόρριψη αυτής (πρβλ. ΣτΕ ΕΑ 274/2018, 344/2017, 47/2017, 296/2016, ΔΕφΠειρ. Ν95/2020 ΔΕφΑθ. 279/2019, 239/2019, ΔΕφΘεσ/νικης 83/2019 κ.α.).

18. Επειδή, με τον δεύτερο προβαλλόμενο λόγο προσφυγής η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της αποδοχής της προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας

εταιρείας «... ..» και συγκεκριμένα ισχυρίζεται τα κάτωθι:

«Ο οικονομικός φορέας δεν ανάρτησε στο υποσύστημα του διαγωνισμού, ως όφειλε πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, το Τιμολόγιο Προσφοράς το οποίο, στο σύστημα δημοπράτησης του παρόντος διαγωνισμού που είναι του άρθρου 95, παρ. 2β (διαγωνισμός με συμπλήρωση Τιμολογίου Προσφοράς) αποτελεί απαραίτητο και αναπόσπαστο στοιχείο της οικονομικής προσφοράς και αλληλένδετο με το έντυπο οικονομικής προσφοράς που παράγει το σύστημα. Επίσης όπως φαίνεται από το Τιμολόγιο Προσφοράς που ανάρτησε εκ των υστέρων ο οικονομικός φορέας «... ..» το έγγραφο του Τιμολογίου προσφοράς φέρει ηλεκτρονική υπογραφή με ημερομηνία 20-5-2022 δηλαδή πέντε ημέρες μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών που ήταν η 15-5-2022. (βλ. σχ. 7) Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το επίμαχο Τιμολόγιο Προσφοράς δεν ήταν υπογεγραμμένο κατά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών και άρα δεν μπορεί να τεκμηριωθεί ότι ήταν και συνταγμένο πριν την καταληκτική ημερομηνία ώστε να έχουν εφαρμογή η διατάξεις του άρθρου 9 της διακήρυξης, όπως αναφέρει η προσβαλλόμενη απόφαση. Υπάρχει πάγια νομολογία ότι «Συμπληρώσεις ελλειπόντων εγγράφων επιτρέπονται μόνον εφόσον αφορούν στοιχεία τα οποία μπορεί αντικειμενικώς να εξακριβωθεί ότι ανάγονται σε χρόνο προγενέστερο της λήξεως της ορισθείσας προθεσμίας για την υποβολή υποψηφιοτήτων». Επίσης η υποβολή του Τιμολογίου Προσφοράς σε μεταγενέστερο χρόνο από αυτόν της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών συνιστά κατάφορη παραβίαση της αρχής της τυπικότητας, της διαφάνειας, του ίσου μέτρου κρίσης, της ισότητας μεταξύ των διαγωνιζομένων κλπές αρχές που διέπουν αυστηρώς τους διαγωνισμούς Δ.Ε. Επίσης η σοβαρότατη πλημμέλεια της οικονομικής προσφοράς του οικονομικού φορέα «... ..» δεν μπορεί να τύχει συμπληρώσεως/διευκρινήσεως, στο πλαίσιο του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, ως τροποποιήθηκε με το άρθρο 42 του ν. 4782/2021, διότι εν προκειμένου τούτο θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη τροποποίηση της ήδη υποβληθείσας προσφοράς, σε κάθε δε περίπτωση μια αίτηση διευκρίνησης

δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη παροχής πληροφοριών και εγγράφων τα οποία επί ποινή απαραδέκτου έπρεπε να είχαν υποβληθεί εξ αρχής (βλ. πάγια νομολογία ΑΕΠΠ). Για τον λόγο αυτό θα έπρεπε να απορριφθεί η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα «... ..» καθώς παραβιάζει τα άρθρα της Διακήρυξης 2.δ, 3.5.γ, 5, 24.5 όπως αναλυτικά αναφέραμε στις σελίδες 6&7 της παρούσας προσφυγής».

19. Επειδή, μετά τη μελέτη του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης και την εξέταση του κανονιστικού πλαισίου της Διακήρυξης καθώς και των εκατέρωθεν προβαλλόμενων ισχυρισμών επί του ανωτέρω δεύτερου λόγου προσφυγής θα πρέπει να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα:

Καταρχήν, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο υπό κρίση λόγος προσφυγής παραδεκτώς προβάλλεται στο παρόν στάδιο του διαγωνισμού παρά τους αντίθετους ισχυρισμούς της α' παρεμβαίνουσας, καθόσον η φερόμενη πλημμέλεια της προσφοράς της αφορά την αξιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της α' παρεμβαίνουσας, η οποία έλαβε χώρα με το Πρακτικό Ι' – Μέρος Β' της Επιτροπής του Διαγωνισμού, το οποίο εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία ελήφθη κατά την υπ' αριθμ. 358 συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής. Αντιθέτως, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο του Πρακτικού Ι' – Μέρος Α' της επιτροπής του Διαγωνισμού, το οποίο εγκρίθηκε με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, η οποία ελήφθη κατά την 349 συνεδρίαση της 02.06.2022 του Διοικητικού Συμβουλίου και κοινοποιήθηκε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στους συμμετέχοντες στις 06.06.2022, με το τελευταίο διενεργήθηκε έλεγχος μόνο της προσκόμισης των απαιτούμενων πρωτότυπων εγγυητικών επιστολών συμμετοχής και διαπιστώθηκε η παράλειψη προσκόμισης του Τιμολογίου Προσφοράς από την α' παρεμβαίνουσα, ενώ κλήθηκε αυτή σε σχετική συμπλήρωση της προσφοράς της, χωρίς όμως να έχει περατωθεί ο έλεγχος των Δικαιολογητικών Συμμετοχής και των Οικονομικών Προσφορών των συμμετεχόντων, ο οποίος περατώθηκε με το Πρακτικό Ι' – Μέρος Β' της Επιτροπής του Διαγωνισμού που εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη.

Επομένως, η κατ' ουσίαν αξιολόγηση του Τιμολογίου Προσφοράς που υπέβαλε η α' παρεμβαίνουσα καθώς και η προσήκουσα υποβολή του αξιολογήθηκε από την Επιτροπή του Διαγωνισμού με το Πρακτικό Ι' – Μέρος Β', με το οποίο και αποπερατώθηκε η διαδικασία αξιολόγησης των Δικαιολογητικών Συμμετοχής – Οικονομικών Προσφορών και ως εκ τούτου παραδεκτώς προβάλλεται ο υπό κρίση λόγος προσφυγής.

Περαιτέρω, στο αρ. 2 της επίμαχης Διακήρυξης «Έγγραφα της σύμβασης και τεύχη» ορίζεται ότι *«Τα έγγραφα της σύμβασης, κατά την έννοια της περιπτ. 14 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, για τον παρόντα ηλεκτρονικό διαγωνισμό, είναι τα ακόλουθα : α) η παρούσα διακήρυξη, γ) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)⁴ δ) το έντυπο οικονομικής προσφοράς, όπως παράγεται από την ειδική ηλεκτρονική φόρμα του **υποσυστήματος και το τιμολόγιο προσφοράς (...)**»*. Επιπλέον, στο αρ. 24 της Διακήρυξης «Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς» ορίζονται τα εξής: *«24.1 Η προσφορά των διαγωνιζομένων περιλαμβάνει τους ακόλουθους ηλεκτρονικούς υποφακέλους: 46 (α) υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» (β) υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» που περιλαμβάνει και το Τιμολόγιο Προσφοράς που χορηγεί η Αναθέτουσα Αρχή μέσω του ΕΣΗΔΗΣ. Το Τιμολόγιο Προσφοράς πρέπει να συμπληρωθεί χειρόγραφα και να υποβληθεί μέσω του ΕΣΗΔΗΣ στον υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» σύμφωνα με τα κατωτέρω (...)*». Από τα ρητώς οριζόμενα στο ως άνω αρ. προκύπτει ότι το Τιμολόγιο Προσφοράς αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της οικονομικής προσφοράς των συμμετεχόντων, το οποίο πρέπει άνευ ετέρου να περιλαμβάνεται στον υποφάκελο «Οικονομική Προσφορά» του συμμετέχοντος. Στην προκειμένη περίπτωση η Επιτροπή του Διαγωνισμού μετά την πάροδο της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών (16.05.2022) διαπίστωσε στις 20.05.2022 την παράλειψη της α' παρεμβαίνουσας να υποβάλει το Τιμολόγιο Προσφοράς μαζί με την Οικονομική Προσφορά της και ακολούθως κάλεσε αυτήν μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του διαγωνισμού στις 20.05.2022 και ώρα 10.51 να το υποβάλει συμπληρωματικά, σύμφωνα με το αρ. 9 της Διακήρυξης. Εν συνεχεία, η α' παρεμβαίνουσα ανταποκρινόμενη στην ως άνω

Πρόσκληση υπέβαλε το Τιμολόγιο Προσφοράς της (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο «Timologio_signed.pdf») μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του διαγωνισμού στις 20.05.2022 και ώρα 11.45, το οποίο φέρει ημερομηνία ηλεκτρονικής υπογραφής 20.05.2022 και ώρα 11.40. Από τα ανωτέρω δεδομένα και δοθέντων επίσης των όσων ανωτέρω αναφέρθηκαν στη σκέψη 17 της παρούσας περί της δυνατότητας των διαγωνιζομένων να συμπληρώνουν παραδεκτώς τις προσφορές τους, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι εν προκειμένω μη νομίμως η α' παρεμβαίνουσα κλήθηκε και εν συνεχεία συμπλήρωσε την προσφορά της με δικαιολογητικό, το οποίο δεν είχε αρχικώς υποβάλλει, αν και η υποβολή του ρητώς είχε τεθεί ως αναγκαία σύμφωνα με τα αρ. 2 και 24 της Διακήρυξης. Με την εν λόγω συμπλήρωση η α' παρεμβαίνουσα προέβη καταχρηστικώς στην το πρώτον υποβολή απαιτούμενου εγγράφου μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών. Κατά τούτο η προσφορά της παρίσταται πλημμελής και εσφαλμένως έγινε δεκτή και εν συνεχεία αξιολογήθηκε περιλαμβανομένου του εν λόγω Τιμολογίου Προσφοράς από την Επιτροπή του Διαγωνισμού, κατ' αποδοχήν του δεύτερου λόγου προσφυγής.

20. Επειδή, με τον τρίτο προβαλλόμενο λόγο προσφυγής η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της αποδοχής της προσφοράς της εταιρείας «.... ..» και συγκεκριμένα ισχυρίζεται τα κάτωθι:

«Ο οικονομικός φορέας, στο έντυπο οικονομικής προσφοράς που παρήγαγε από το υποσύστημα του διαγωνισμού και ανάρτησε στον διαγωνισμό, (βλ. σχ. 6) δεν συμπλήρωσε ως όφειλε αριθμητικώς και ολογράφως το ποσό της προσφοράς του αλλά το έντυπο προσφοράς είναι κενό δηλαδή στην θέση των γραμμών και στηλών που έπρεπε να αναγράφεται το ποσό προσφοράς δεν αναγράφεται ποσό αλλά και πουθενά αλλού στο έντυπο οικονομικής προσφοράς που αναρτήθηκε δεν αναγράφετε ποσό προσφοράς. (βλ. σχ. 6) Ο οικονομικός φορέας παρήγαγε και ανάρτησε έντυπο προσφοράς του άρθρου 95, παρ. 2α που αντιστοιχεί σε διαγωνισμό με σύστημα προσφοράς με επί μέρους ποσοστά έκπτωσης ενώ ο διαγωνισμός του έργου είναι με το σύστημα προσφοράς με Συμπλήρωση Τιμολογίου. Καθώς το έντυπο προσφοράς που

αναρτήθηκε είναι κενό μη συμπληρωμένο του ποσού προσφοράς θεωρείται ως μη υποβαλλόμενο και άρα παραβιάζονται τα κάτωθι άρθρα της Διακήρυξης:

1. Το άρθρο 2 «Έγγραφο της σύμβασης και τεύχη» το οποίο αναφέρει:

1.1 Τα έγγραφα της σύμβασης, κατά την έννοια της περιπτ. 14 της παρ. 1 τ ο υ άρθρου 2 του ν. 4412/2016, για τον παρόντα ηλεκτρονικό διαγωνισμό, είναι τα ακόλουθα α) η παρούσα διακήρυξη, γ) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης ΕΕΕΣ, δ) το έντυπο οικονομικής προσφοράς, όπως παράγεται από την ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος και το τιμολόγιο προσφοράς, ε) ο προϋπολογισμός δημοπράτησης, στ) το τιμολόγιο δημοπράτησης, ζ) η ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, η) η μελέτη του έργου (σχέδια και τεχνικές περιγραφές και προδιαγραφές οικοδομικών και Η/Μ εργασιών)

2. Το άρθρο 3 Διακήρυξης «Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς» το οποίο στην παράγραφο 3.5.γ αναφέρει: «Οι προσφέροντες συντάσσουν την οικονομική τους προσφορά συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος και επισυνάπτοντας το τιμολόγιο προσφοράς».

3. Το άρθρο 5 «Έγγραφο της σύμβασης κατά το στάδιο της εκτέλεσης/ Σειρά ισχύος» το οποίο αναφέρει: 3. Η οικονομική προσφορά (Έντυπο Οικονομικής Προσφοράς και τιμολόγιο προσφοράς).

4. Το άρθρο 24.5 αναφέρει: «Επισημαίνεται ότι οικονομικός φορέας παράγει, κατά περίπτωση, από το Υποσύστημα ΕΣΗΔΗΣ Δημόσια Έργα τα ηλεκτρονικά αρχεία («εκτυπώσεις») των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, Τεχνικής Προσφοράς και της Οικονομικής Προσφοράς σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF), τα οποία υποβάλλονται και γίνονται αποδεκτά, υπογεγραμμένα, τουλάχιστον, με προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους ηλεκτρονικούς (υπο)φακέλους της προσφοράς».

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι το έντυπο της οικονομικής προσφοράς που παράγεται από το σύστημα αλλά και το Τιμολόγιο Προσφοράς, καθώς το έργο δημοπρατήθηκε με βάση το Άρθρο 75 παρ. 2β του ν. 4412/2016 στο

οποίο αναφέρεται ότι υποχρεωτικά, με την οικονομική προσφορά, υποβάλλεται και το Τιμολόγιο Προσφοράς, είναι αλληλένδετα και τα δύο μαζί αποτελούν την οικονομική προσφορά του συμμετέχοντα που πρέπει να υποβληθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών επί ποινή απαραδέκτου».

21. Επειδή, μετά τη μελέτη του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης και την εξέταση του κανονιστικού πλαισίου της Διακήρυξης καθώς και των εκατέρωθεν προβαλλόμενων ισχυρισμών επί του ανωτέρω τρίτου λόγου προσφυγής θα πρέπει να γίνουν δεκτά τα ακόλουθα: Στο αρ. 2 της Διακήρυξης «Έγγραφα της σύμβασης και τεύχη» ορίζεται ότι «Τα έγγραφα της σύμβασης, κατά την έννοια της περιπτ. 14 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, για τον παρόντα ηλεκτρονικό διαγωνισμό, είναι τα ακόλουθα : α) η παρούσα διακήρυξη, γ) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ)4 δ) το έντυπο οικονομικής προσφοράς, όπως παράγεται από την ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος και το τιμολόγιο προσφοράς». Επιπλέον, στο αρ. 3.5 της επίμαχης Διακήρυξης ορίζεται ότι: «Ο χρήστης – οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω: (...) γ) Οι προσφέροντες συντάσσουν την οικονομική τους προσφορά, **συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος** και επισυνάπτοντας το τιμολόγιο προσφοράς. δ) Στη συνέχεια, οι προσφέροντες παράγουν από το υποσύστημα τα ηλεκτρονικά αρχεία [«εκτυπώσεις» των Δικαιολογητικών Συμμετοχής και της Οικονομικής Προσφοράς τους σε μορφή 8 αρχείου *Portable Document Format (PDF)*]. Τα αρχεία αυτά γίνονται αποδεκτά, εφόσον φέρουν, τουλάχιστον προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία υποστηρίζεται από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους (υπο)φακέλους της προσφοράς. Κατά τη συστημική υποβολή της προσφοράς το υποσύστημα πραγματοποιεί αυτοματοποιημένους ελέγχους επιβεβαίωσης της ηλεκτρονικής προσφοράς σε σχέση με τα παραχθέντα ηλεκτρονικά αρχεία (Δικαιολογητικά Συμμετοχής και Οικονομική Προσφορά) και εφόσον οι έλεγχοι αυτοί αποβούν επιτυχείς η προσφορά υποβάλλεται στο υποσύστημα. Διαφορετικά, η προσφορά δεν

υποβάλλεται και το υποσύστημα ενημερώνει τους προσφέροντες με σχετικό μήνυμα σφάλματος στη διεπαφή του χρήστη των προσφερόντων, προκειμένου οι τελευταίοι να προβούν στις σχετικές ενέργειες διόρθωσης. (...). Στην προκειμένη περίπτωση, η εταιρεία «... .. &» υπέβαλε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού το αρχείο με την ονομασία «Project_Financial_Proposal_Art_160522_signed-1.pdf», το οποίο αποτελεί την οικονομική προσφορά της μη συμπληρωμένο όμως προσηκόντως σύμφωνα με το αρ. 3.5 της Διακήρυξης, καθώς στις στήλες που αφορούν την προσφερόμενη έκπτωση δεν έχουν συμπληρωθεί τα αντίστοιχα ποσά ούτε ολογράφως ούτε και αριθμητικώς. Ωστόσο, στη συνέχεια του ίδιου εγγράφου παρατίθεται ο πίνακας Προϋπολογισμού της Προσφοράς, ο οποίος είναι συμπληρωμένος κατά τα απαιτούμενα από τη Διακήρυξη. Συνεπώς, εν προκειμένω η εταιρεία «... ..» έχει υποβάλει το απαιτούμενο αρχείο της οικονομικής προσφοράς της, με ελλείψεις κατά τη συμπλήρωσή του, οι οποίες ωστόσο δύναται να θεραπευθούν κατόπιν κλήσης της αναθέτουσας αρχής προς τη συμμετέχουσα εταιρεία για την παροχή διευκρινίσεων, καθόσον τα ελλείποντα στοιχεία αποτελούν στοιχεία, που προκύπτουν από άλλο σημείο του ίδιου εγγράφου (βλ. Πίνακα Προϋπολογισμού της Προσφοράς) καθώς και της οικονομικής προσφοράς εν γένει, εφόσον έχει υποβληθεί προσηκόντως και το Τιμολόγιο Προσφοράς κατά τα προβλεπόμενα στη Διακήρυξη. Κατόπιν των ανωτέρω, η αναθέτουσα αρχή έσφαλε κατά την αποδοχή της προσφοράς της εταιρείας «... ..», στο μέτρο που δεν κάλεσε αυτήν προηγουμένως σε συμπλήρωση της προσφοράς της κατά τα οριζόμενα στο αρ. 102 Ν. 4412/2016 και 9 της επίμαχης Διακήρυξης και θα πρέπει να αναπεμφθεί η υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή για την άσκηση της κατά τα ανωτέρω αρμοδιότητάς της.

22. Επειδή, η εισήγηση γίνεται δεκτή εν όλω.

23. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να γίνει δεκτή.

24. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, το κατατεθέν παράβολο θα πρέπει να επιστραφεί.

Για τους λόγους αυτούς

1. Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.
2. Ακυρώνει την προσβαλλόμενη κατά το σκεπτικό.
3. Απορρίπτει τις παρεμβάσεις.
4. Διατάσσει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 2022 και εκδόθηκε στις 3 Οκτωβρίου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΖΕΡΒΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ